رواق
ویژه فرهنگ و معارف رضوی
سال اول | ویژه نامه ۱۷۴

گفت‌وگوی قدس با حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر رفیعی
زندگی با حس حضور امام عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف ۲

نگاهی به گذشته تاریخی یک وقف ماندگار
پیرزنی که خانه‌اش را به گوهرشاد خاتون نفروخت! ۴

امام حسن عسکری علیه‌السلام بنیان‌گذار نظام مرجعیت دینی ۳

«عاشورا» رشته تخصصی حوزه و دانشگاه شود ۲

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی:
وحدت مسلمانان، سرفصل رسیدن به تمدن اسلامی است ۴

قدردانی آستان قدس رضوی از خیران سراسر کشور

«سفره‌ای به وسعت ایران» زیر پرچم «همه خادم‌الرضاییم»

محمدجواد مشهدی - عکس رضوی

تولیت آستان قدس رضوی :

تعطیلی حرم مطهر سخت‌ترین دوران زندگی‌ام بود

تولیت آستان قدس رضوی در سخنانی در جمع مداحان حرم مطهر امام رضا(ع) از دلیل تصمیم برای ایجاد گشایش‌های تازه در زیارت ضریح مطهر رضوی و وقایع تعطیلی تا بازگشایی حرم مطهر سخن گفت.

به گزارش آستان نیوز، حجت الاسلام والمسلمین احمد مروی در گردهمایی مداحان حرم مطهر رضوی که در رواق کوثر بارگاه مقدس امام رضا(ع) برگزار شد، به محدودیت‌هایی که در زیارت حرم مطهر به واسطه تصمیم ستاد ملی مقابله با کرونا ایجاد شد، اشاره و با بیان اینکه آن دوران جزو سخت ترین ایام زندگی بنده بود، گفت: بستن درهای حرم مطهر و محروم کردن زائران از زیارت کار بسیار دشواری بود، اینجا یک مکان عادی نیست، حرم مطهر امامی است که هزاران دل، مشتاق زیارت آن هستند و هر زائری که بدون حجت شرعی از زیارت محروم شود، بنده باید روز قیامت به امام رضا(ع) پاسخ بدهم و این نگاه و اعتقاد قلبی من است. وی افزود: بنده تا حجت شرعی برای انجام تصمیم ستاد ملی مقابله با کرونا در ایجاد محدودیت زیارت پیدا نکردم، این اقدام را انجام ندادم و زمانی با این تصمیم موافقت کردم که از نظر شرعی امر بر بنده مسلم شد و حجت شرعی برای حفظ سلامت زائران یافتم؛ ایجاد محدودیت در زیارت وظیفه شرعی ما بود و این وظیفه را بنده تشخیص ندادم و لااقل با سه تن از مراجع بزرگ قم در این زمینه صحبت شد و از ناحیه مراجع این تکلیف شرعی برعهده آستان قدس رضوی قرار گرفت.

■ بی تفاوت نبودیم

تولیت آستان قدس رضوی با تأکید بر این مطلب که در ایام محدودیت زیارت به طور مستمر با ستاد ملی مقابله با کرونا و دستگاه‌های مربوط در تماس و تلاش بودیم تا به هر میزان که امکان دارد شرایط زیارت را برای زائران فراهم آوریم، به ایام تعطیلی حرم مطهر در نوروز ۹۹ اشاره و عنوان کرد: به ستاد ملی مقابله با کرونا اعلام کردیم هر امکاناتی از دستگاه‌های گردش هوا گرفته تا تأمین اقلام بهداشتی همچون ماسک و غیره که نیاز باشد را برای فراهم آوردن شرایط تشرف زائران مهیا می‌کنیم. این‌گونه نبود که در برابر تعطیلی حرم مطهر بی‌تفاوت باشیم و دغدغه‌ای نداشته باشیم، بنده شخصاً و دائماً با رئیس جمهور، وزیر بهداشت و ستاد ملی مقابله با کرونا در تماس بودم تا بتوانیم به هر میزان که امکان دارد گشایشی در امر زیارت برای زائران ایجاد کنیم؛ زیرا وظیفه شرعی ما بود که لحظه‌ای در امر زیارت زائران کوتاهی نکنیم.

حجت الاسلام والمسلمین مروی با بیان اینکه هیچ‌گاه آیین‌های سنتی و برنامه‌های مذهبی خادمان و طنین تلاوت قرآن و ادعیه در فضای رواق‌ها، صحن‌ها و مأذنه‌های حرم مطهر تعطیل نشد؛ ابراز کرد: پیش از شیوع موج پنجم کرونا در ذهنم بود تلاش کنیم تا بتوانیم شرایطی فراهم آوریم که ضمن جلوگیری از تجمع، فضای زیارت در اطراف روضه منوره افزایش یابد و امکان دسترسی زائران به ضریح مطهر بیش از پیش فراهم شود، اما با وقوع پیک پنجم کرونا و افزایش بیماران و فوت شدگان برای حفظ سلامت زائران و گرفتن بهانه از عده‌ای که همواره به دنبال هجمه به مقدسات هستند، این اقدام به تأخیر افتاد.

وی گفت: چند روز پیش با بررسی شرایط مشهد از نظر شیوع کرونا و با تأکید بر اینکه اوضاع بهتر شده و موارد ابتلا نیز کاهش یافته و با گذشت ایام پایانی ماه صفر که ازدحام زائران نیز کمتر شده است، می توان گشایش‌هایی در زیارت روضه منوره برای زائران ایجاد کرد؛ با عده‌ای از مسئولان حرم مطهر که در این خصوص صحبت کردیم، گفتند بهتر است فعلاً دست نگه‌داریم که چنین اقدامی موجب بهره‌برداری عده‌ای نشود.

■ اگر شرایط کرونایی تغییر کند...

حجت الاسلام والمسلمین مروی ادامه داد: بنده به آن‌ها گفتم اگر ما بتوانیم با لحاظ ضوابط بهداشتی گشایشی در زیارت روضه منوره برای زائران ایجاد کنیم، اما این کار را انجام ندهیم چون ممکن است جریانی از آن بهره برداری داشته باشد، برای من روز قیامت حجت شرعی در پیشگاه خداوند و حضرت رضا(ع) نیست؟ لذا همان شب دستور گشایش در زیارت روضه منوره را صادر کردم. اگر دوباره شرایط شیوع کرونا به شرایط یک ماه قبل باز گردد، حتماً دوباره شرایط حرم مطهر و زیارت را به همان شرایط گذشته باز خواهیم گرداند، زیرا ما در حرم مطهر تنها به انجام وظیفه، ادای تکلیف شرعی و حفظ سلامت زائران توجه داریم و در این راه از هیچ سخن و هجمه‌ای هراس نداریم.

تولیت آستان قدس رضوی به اقدام های آستان قدس در ایام تعطیلی حرم مطهر اشاره و بیان کرد: تلاش شد از این تعطیلی بهترین بهره‌برداری در راستای مرمت، بازسازی، بهسازی و نوسازی اماکن متبرکه برده شود و در آن ایام تعمیراتی که بسیار نیاز بود انجام شد، تعمیراتی که در زمان تردد و حضور زائران نمی‌توانستیم آن اقدام ها را انجام دهیم.

وی افزود: گزارش کاری غیر رسمی بهمن سال گذشته در قالب آلبومی از تصاویر با عنوان «عمارت خانه خورشید» تقدیم رهبر معظم انقلاب شد، مدتی بعد که در تهران خدمت رهبر انقلاب رسیدم، فرمودند «کتاب را با دقت دیدم، چقدر کار بزرگ و با عظمتی در حرم انجام شده» و تقریظی بسیار پرمعنا در این رابطه نوشتند.

■ مداحان حرم مطهر باید برای کشور الگو باشند

حجت الاسلام والمسلمین مروی در بخش دیگری از سخنان خود با تأکید بر اینکه مداحان حرم مطهر و دستگاه مداحی آستان قدس باید از هرنظر برای کل کشور الگو باشند، گفت: مداحی حرم مطهر امام رضا(ع) باید به‌گونه‌ای باشد که به جریان مداحی و عزاداری کشور جهت بدهد.

وی با بیان اینکه سخن مداحان و ذاکران در حرم مطهر سندیت و مشروعیت پیدا می‌کند، بر ضرورت توجه به اعتبار روایات تأکید و تصریح کرد: هرآنچه از منبر این حرم گفته می‌شود، سندیت و اعتبار پیدا می‌کند و این امر وظیفه مداحان و سخنرانان را در توجه ویژه به بیان روایات معتبر بسیار سنگین می‌کند، مسئولان فرهنگی حرم مطهر نیز باید در این خصوص توجه بیشتر داشته و نظارت‌ها را افزایش دهند.

تولیت آستان قدس با بیان اینکه حرم مطهر رضوی باید پایگاه تربیت مداحان، مناجات خوانان، مؤذنان و شعرای آیینی باشد، بر اهمیت توجه به کیفیت به جای کمیت تأکید و ابراز کرد: به دنبال این هستیم که مؤذنان و مناجات خوان‌هایی تربیت کنیم که اذان و مناجات آن‌ها در حرم مطهر آنچنان زیبا، دلنشین و فاخر باشد که به عنوان یک نشان هرکس در هرکجای عالم آن را بشنود، حرم مطهر امام رضا(ع) در ذهنش تداعی شود.

محمدجواد مشهدی - عکس رضوی

گزیده

بنده تا حجت شرعی برای انجام تصمیم ستاد ملی مقابله با کرونا در ایجاد محدودیت زیارت پیدا نکردم، این اقدام را انجام ندادم و زمانی با این تصمیم موافقت کردم که از نظر شرعی امر بر بنده مسلم شد و حجت شرعی برای حفظ سلامت زائران یافتم.

۲ دقیقه حرف حساب

ورزش، مقدمه است

سید حمید سجادی، وزیر ورزش ، دو روز پیش به دیدار آیت‌الله جوادی آملی رفته بود. در این دیدار، ایشان ضمن تجلیل از مدال آوران جهانی درباره ورزش و سلامتی با وزیر سخن گفته‌اند. بخشی از این سخنان را به نقل از « شفقنا» بخوانید: « آنچه لازم است بدانیم اینکه بین مقدمات و هدف فرق است، یک وقت نردبانی را گذاشتند تا انسان از این نردبان بالا برود تا از کتابخانه و کتاب‌های علمی و یا موزه و گنجینه وعتیقه‌هایی که در طبقه بالا هست دیدن کند، یعنی این نردبان فقط مقدمه است و لذا اگر در مقدمه وقت صرف کنیم که مثلاً این ۱۰ پله را چگونه طی بکنند و چه کسی تندتر طی می‌کند و چه کسی کندتر طی می‌کند، عمری را در مقدمه گذراندیم؛ در صورتی که نردبان برای این است که انسان بالا برود تا از این عتیقه ها و کتاب‌ها استفاده کند. سلامتی بدن برای آن است که انسان فکر خوب داشته باشد برای ابد بیندیشد، انسان مثل یک درخت نیست که بعد از ۸۰ سال، هیزم بشود، این نیست. انسان یک پرنده‌ای است که بعد از مدتی از قفس آزاد می‌شود و برای ابد زنده است... سه تا امر در اینجا هست؛ یکی مقدمه است، دو تا هدف میانی و نهایی؛ مقدمه این است که انسان سالم باشد تا به هدف برسد، پس اصل اول این است که ما ورزش را لازم داریم، دوم این است که این مقدمه است هدف نیست، هدف میانی این است که مادامی که زنده‌ایم نه بیراهه برویم و نه راه کسی را ببندیم، هدف نهایی این است که وقتی از اینجا رفتیم با دست پر برویم، ابدی باشیم، نپوسیم.

خدای سبحان به ما روح و قدرتی داد که از زمین و زمان برتریم... چون از زمین و زمان بالاتریم اگر به ما یک نردبانی دادند این نردبان مقدمه کار است...ورزش چیز بسیار خوبی است؛ مثل نردبان خوب است، اما این نردبان برای این است که انسان به بالا برود، نه اینکه ببینیم چه کسی این پله را زودتر طی می‌کند... ما می‌خواهیم سالم باشیم که از سلامت ما، جامعه سالم به وجود بیاید، اخلاق را سالم کنیم، نظام را سالم کنیم، استقلال مملکت را سالم کنیم، بردگی را برداریم، استعمار را برداریم... درباره ورزش بانوان هم باید بدانیم نیمی از این مملکت خانم‌ها هستند، این‌ها احتیاج دارند به مربی و معلم. در تمام نهادها، منتها این‌ها یک سرمایه‌ای دارند که این سرمایه باید حفظ بشود و آن عفت این‌هاست».

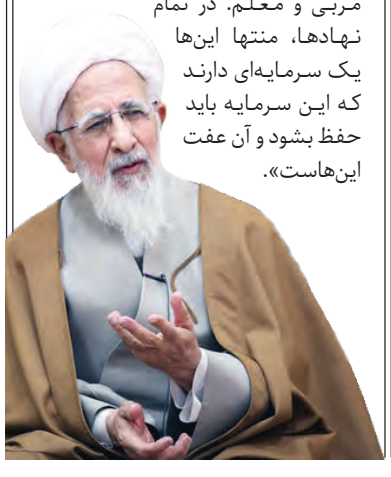

خبر خوب

آغاز متبرک

ما مشهدی‌ها یک رسم قدیمی جالب و شیرین داریم و آن هم «عقد بالای سر حضرت» است. برای همین نیز شما هر روز که به حرم مطهر بروید اگر گذرتان به رواق شیخ طوسی واقع در دارالحجه بیفتد قطعاً زوج های جوان و خانواده هایشان را خواهید دید که مراسم عقد را در جوار بارگاه حضرت رضا(ع) برگزار می کنند. البته قرار نیست در این مطلب مختصر و خبرگونه ، تاریخچه این رسم را بنویسیم و بگوییم از چه زمانی آغاز شد. می خواهیم بگوییم این فقط زوج های جوان مشهدی، مجاوران و خانواده هایشان نیستند که دوست دارند به نیت تبرک مراسم عقد و آغاز زندگی مشترک را در مکانی مقدس برگزار کنند. دیروز خبرگزاری « مهر» نوشت مراسم عقد زوج های جوان همزمان با فرارسیدن هفته وحدت و ولادت پیامبر مکرم اسلام (ص) و امام جعفرصادق (ع)، در اتاق عقد آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) با رعایت شیوه نامه‌های بهداشتی برگزار می شود. روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، اعلام کرده است مراسم عقد زوج‌های جوان همزمان با فرارسیدن هفته وحدت و ولادت پیامبر مکرم اسلام (ص) و امام جعفرصادق (ع)، در اتاق عقد آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) با رعایت شیوه نامه‌های بهداشتی برگزار می‌شود. همزمان با این ایام پربرکت، بیش از ۵۰ زوج جوان در اتاق عقد این آستان مقدس خطبه عقد خود را جاری خواهند کرد تا در حریم حضرت سیدالکریم (ع) زندگی مشترک خود را آغاز کنند. البته روابط عمومی این آستان مقدس این را هم اعلام کرده متقاضیان می‌توانند، برای کسب اطلاعات بیشتر از شرایط استفاده از اتاق عقد حرم مطهر حضرت عبدالعظیم (ع) با شماره ۸۲-۵۱۲۲۵۵۸۰ تماس حاصل فرمایند.

نیمکت زندگی

دنیا کوچک است

رقیه توسلی | تا می‌خواهد در آسانسور بسته شود، سر می‌رسم. دو خانم مسن قبل من رسیده اند و سرگرم حرف زدن‌اند.

- آره من به نیماجان گفتم بذاره تو چندتا گروه و کانال ببینیم چی میشه. مثل اینکه ۱۰ روزی وقت دارن. شما و بچه‌هاتم اگه تونستید منتشرش کنید. خدا رو خوش نمیاد سرِ سرما این مادرودختر، آلاخون والاخون بشن.

+ چشم، حتماً. خیر ببینی عزیزم. والله که اجاره ها سرسام آوره.

- نیماجان میگه ملت خیلی بامعرفتن. همین سه روزه، ۴ میلیون از ۱۶میلیون جمع شده.

+ پریشب پسرم تماس گرفت، می‌گفت مامان! صاحبخونه ام، ۲ میلیون داره می‌کشه روی اجاره خونه. تو می‌گی چه خاکی بریزم توی سرم. کم آوردم. دیگه حساب گرفتاریام از دستم دررفته. دعام کن لطفاً.

- آخ آخ. بمیرم برا دل این جوونا. آسانسور می‌رسد طبقه همکف. مثل همه مسافران هر کسی می‌رود دنبال زندگی خودش. ما هم. اما کدام رفتنی؟ وقتی واقعاً همه ما دانه های یک تسبیح ایم. هر جا می‌روم و هر کاری می‌کنم قصه آن مادرودختر که قرار است چند صباح دیگر بی خانه شوند یا باخانه بمانند پهن می شود توی سرم. آن دو مادر بزرگوار را نمی شناختم. اما می‌روم توی گروه مجتمع پاستور. گروهی که همه واحدها آنجا عضوند. توی گروهی که این چندوقته کمتر رسیده ام مطالبش را چک کنم. اینترنت می کُشد و زنده ام می کند تا اتصال برقرار شود. اخبار نخوانده زیاد است. رسیده به ۳۱۱. فلش را می‌زنم برسم به آخرین مطلب. چشمم دنبال خبر توی آسانسور است. پیدایش می کنم. جناب وحدت گذاشته اند. نیما وحدت که دفتر کاریابی دارند و از همسایگان معتمد و قدیمی اند.در کمال تعجب هم شماره کارت را می یابم، هم این قصه را که دنیا به‌شدت کوچک است.

شماره کارت به اسم خانوم نظافتچی است که هر هفته زحمت پاکیزگی آپارتمانمان را می کشد.

پی نوشت

و امام باقر (ع) می فرمایند: دین همان محبت و محبت همان دین است.

قدردانی آستان قدس رضوی از خیران سراسر کشور

«سفره‌ای به وسعت ایران» زیر پرچم «همه خادم‌الرضاییم»

در همراهی خیران و نیکوکاران سراسر کشور با پویش «سفره‌ای به‌وسعت ایران» بنیاد کرامت رضوی، ۲۰۱ میلیارد تومان کمک جمع‌آوری و برای حمایت از نیازمندان هزینه شد؛ خدمت ماندگاری دیگر در عرصه اجتماعی که مشارکت‌کنندگان در آن، طی مراسمی با حضور تولیت آستان قدس رضوی و مدیرعامل بنیاد کرامت رضوی قدردانی شدند.

به گزارش آستان‌نیوز، در این مراسم مدیرعامل بنیاد کرامت رضوی گزارشی از روند اجرای این طرح ارائه و اظهار کرد: مهم‌ترین پویش امسال بنیاد کرامت رضوی، اجرای مرحله چهارم پویش سفره مهربانی با عنوان «سفره‌ای به وسعت ایران» بود که به همت دبیران کانون‌های خدمت و شبکه خادمیاری اجرایی شد.

محمدحسین استادآقا افزود: این پویش اجتماعی با استفاده از ظرفیت خیران، خیریه‌ها و نیز همراهی پاوران رضوی در سراسر کشور به ثمر نشست. در قالب این پویش ۲۰۱ میلیارد تومان منابع مالی جمع‌آوری و برای تهیه ۵۰۱ هزار بسته کمک معیشتی به منظور کمک به نیازمندان و محرومان هزینه شد.

استادآقا با تأکید بر نقش پررنگ خیران در اجرای این طرح ادامه داد: اصل کار در این پویش بر عهده مردم و خیران عزیز سراسر کشور بوده و بنیاد کرامت رضوی نیز به نیت تیمن و تبرک به حضرت رضا(ع) در این امر خداپسندانه مشارکت داشته است. وی ادامه داد: همه منابع مشارکتی آستان قدس رضوی در پویش‌های مختلف، از محل نذورات و موقوفات تأمین می‌شود و الگوی اجرایی آن هم

این است که به نیت امام رضا(ع)، در هر هشت سهم مشارکت خیران در طرح‌ها و خدمات اجتماعی، بنیاد کرامت رضوی هم یک سهم مشارکت می‌کند تا برکت این کار مضاعف شود. مدیرعامل بنیاد کرامت رضوی خاطرنشان کرد: به عنوان نمونه در طرح اخیر سفره مهربانی، ۲۵ نفر از خیران بزرگوار با نیت ابراز ارادت و محبت به ساحت حضرت رضا(ع)، بیش از ۱۰۴ میلیارد تومان مشارکت داشته‌اند و این اتفاق به خوبی روحیه خیرخواهی مردم ما در پویش‌های اجتماعی را نشان می‌دهد. استادآقا همچنین اعلام کرد: در ۴ ماهه نخست امسال، ۳۰۲ میلیارد تومان در قالب برنامه‌های حمایتی توسط بنیاد کرامت رضوی برای رسیدگی به امور محرومان و ارائه خدمات اجتماعی هزینه شده است. همچنین در نتیجه پویش اخیر بنیاد کرامت رضوی در موج پنجم کرونا، ۴۵ میلیارد تومان با مشارکت مردم جمع‌آوری و برای امور مورد نیاز در زمینه‌های بهداشتی، درمانی و کمک به اقشار نیازمند صرف شد.

وی به این نکته نیز اشاره کرد که ۱۱۰هزار خادمیار در شبکه خدمت رضوی مشغول فعالیت هستند و به‌تازگی باب خدمتی جدیدی با عنوان پاوران رضوی نیز گشوده که می‌تواند زمینه‌ساز مشارکت گسترده‌تر مردم در طرح‌های بنیاد کرامت رضوی باشد. شایان ذکر است در این مراسم، از جمعی از خیران و نیکوکاران استان‌های مختلف کشور با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی قدردانی و لوح ویژه «همه خادم‌الرضاییم» نیز به آن‌ها اهدا شد.

موعظه

آیت الله شیخ جعفر ناصری

نگران ترک نماز شب نشدن خودش یک جور بیماری است

نماز شب از اصول شخصیتی انسان نگهبانی می‌کند. چرا ما توفیقش را نداریم؟ همین مطلب، آسیب‌شناسی می‌خواهد، چرا گاهی دل ما آن قدر سخت می‌شود که نگران ترک نماز شب نمی‌شویم؟ این یک نوع بیماری است.

چرا ما حاضر نیستیم به راهکارهایی که قرآن و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) تأکید دارند، اهتمام دهیم؟! چرا حاضر نیستیم ساعتی را برای سحر خودمان ذخیره کنیم؟! گاهی به خاطر توفیق پیدا نکردن ارتباط در سحر، روزانه مجبور می‌شویم چقدر بدویم! اما برای سحر خود برنامه ریزی نکنیم. این خیلی بیچارگی است، این یک نوع بیماری است، یک نوع مسمومیت است که ذائقه‌ی معنوی ما را از بین برده است و ارتباط در سحر، گوارا به نظرمان نمی‌آید.

بعضی می‌گویند: «من می‌خواهم سحر بیدار شوم! اما نمی‌توانم»؛ در جواب به این افراد باید گفت: بسیاری از اعمال و برنامه‌های شب و روز گذشته انسان، توفیق بیداری سحر را رقم می‌زند. گاهی یک معصیت، این توفیق را از انسان سلب می‌کند. گناه برای مسائل روحی انسان مانند سمی است که وارد بدن شده باشد و بخشی از بدن را مختل کند. یک اهتمام، یک توبه، یک انفاق، یک استغفار، یک بازگشت، یک نگرانی برای دوری از این توفیق‌ها؛ همه این‌ها به انسان، توفیق بیداری شب می‌دهد. روایتی از حضرت صادق(ع) نقل شده که در آن از قضای نماز شب، تعبیر به سرّی از اسرار اهل بیت(ع) شده است. این جمله را از بزرگان بسیاری شنیدم که می‌فرمودند: «اگر نماز شب از انسان فوت شد، قضای آن را پس از نماز صبح به جا آورد که این کار هم بر شیطان سخت است و هم توفیق بیداری شب را زیاد می‌کند».

بعضی از آقایان می‌گفتند حدود ۷۰ سال پیش از نجف به قم آمدیم و در یکی از مدارس قم، میهمان یکی از طلبه‌های آن مدرسه بودیم. یک ساعت به اذان، دیدیم چراغ حجره‌ها یکی پس از دیگری روشن می‌شود. من هم وضو گرفته و به حرم رفتم. وقتی به مسجد بالاسر حضرت رسیدم، دیدم آن مسجد، مملو از طلبه‌هایی بود که مشغول خواندن نافله هستند. این گونه عبادت کردن، حال غالب اهل حوزه بوده است؛ اما متأسفانه امروزه در مجامع حوزوی هم که نگاه می‌کنیم آن قدر مشغولیت به تلفن همراه و... هست که همه رقم معادلات را به هم زده است و اگر ما بخواهیم دنبال این به‌هم خوردگی معادلات برویم، بیچاره خواهیم شد و توفیقات و ذائقه معنوی ما را تغییر خواهد داد.

گزارش

در اختتامیه نخستین دوره کتاب عاشورا پیشنهاد شد

«عاشورا» رشته تخصصی حوزه و دانشگاه شود

دبیر نخستین دوره جایزه دوسالانه کتاب عاشورا گفت: لازم است عاشورا تبدیل به رشته تخصصی در دانشگاه و درس خارج در حوزه‌های علمیه شود.

به گزارش خبرگزاری فارس، اختتامیه نخستین دوره دوسالانه کتاب عاشورا پنجشنبه ۲۲ مهرماه در خانه شعر و ادبیات برگزار شد.

در این مراسم محمدرضا سنگری، دبیر نخستین دوره این رویداد اظهار کرد: جریان دوسالانه کتاب عاشورا چندین دوره را پشت سر گذاشته و فراز و نشیب‌های فراوانی داشته است. در گذشته آثار در این حوزه کم بود، اما در حال حاضر اوضاع بهتر شده است. این کار از بنیاد دعبل خزاعی آغاز شد و امروز دبیرخانه‌ای با حضور استادان برای آن تشکیل شده است.

سنگری با اشاره به اینکه امیدواریم این جایزه در دوره‌های بعدی با مجال بیشتر و دقیق‌تر برگزار شود، تصریح کرد: چند جریان در کتاب سال وجود دارد؛ نخست اینکه جریان آثار در موضوع عاشورا بین رشته‌ای شده و ساحت عاشورا و کربلا با جریان‌های مختلف دیگری گره خورده و این هیئت منشورگونه را در آفاق مختلف می‌بینیم. دوم اینکه امام حسین(ع) از حوزه به دانشگاه آمده و سهم آثار استادان دانشگاهی بیشتر شده که این بسیار ارزنده است. شاید روزی نیاز شود در دانشگاه رشته‌ای تخصصی و در حوزه، درس خارج با موضوع عاشورا و امام حسین(ع) داشته باشیم، زیرا شعاع این اتفاق هر سال در حال بیشتر شدن است که تنها جلوه‌ای از آن را در پیاده‌روی اربعین حسینی می‌بینیم.

این عضو هیئت داوران نخستین دوره دوسالانه کتاب عاشورا گفت: هر حادثه‌ای پس از ولادت خود غبار می‌گیرد و به سمت فراموشی می‌رود، اما عاشورا هرچه جلوتر می‌رود، صیقل خورده‌تر می‌شود، این حکایت از آن دارد که آینده از آنِ عاشوراست.

سومین نکته نشان می‌دهد امام حسین(ع) در تمام ابعاد و اضلاع دیده می‌شود و از وجه ترازیک و سوگ آن که در گذشته مدنظر بود، فراتر رفته و ابعاد مختلف کربلا و عاشورا دیده می‌شود. ویژگی بعدی جرئت و شهامت طرح تحریف‌ها بیشتر شده و امروز این گونه نیست که افراد به این موضوعات نپردازند.

وی ادامه داد: خوشبختانه در فضای نوحه و شعر هم تحول داریم؛ عناصر گمشده در فضای نوحه کم شده و سطح دانش مداحان و ذاکران نیز افزایش یافته؛ تنها امام حسین(ع) عاطفی را نمی‌بینیم و امام حسین(ع) معرفتی، عارف و زندگی را بیشتر شاهدیم.

سنگری اضافه کرد: کاستی‌هایی در این سال‌ها داشتیم، به طور مثال تا امروز به مسائل نسلی توجه کمتری شده و برای کودکان و نوجوانان آثار کم و ضعیفی داریم. همه باید برای پرداختن به نوجوانان و کودکان عاشورا که ظرفیت‌های بسیاری هم دارند، کار بیشتری کنیم. در این بین از منظومه ظهر دهم قیصر امین‌پور می‌توانم نام ببرم که اثری فاخر در این حوزه است.

وی با اشاره به اینکه می‌توان تا دو سال آینده فراخوانی برای شاعران و نویسندگان کودک و نوجوان داشته باشیم تا آثاری در این حوزه تولید کنند، گفت: برخی قلمروهای دیگر هم مغفول هستند که در خلال بررسی آثار در این جایزه به آن‌ها رسیدیم. معتقدم باید پس از این جوایز، کتاب‌های موجود نقد شوند. ما فقر پژوهش‌های منهای عاشورا را داریم و نیازمندیم امام حسین(ع) را در عرصه‌های مختلف مثل مفسر، شاعر و زندگی بشناسیم و به آن بپردازیم. روایات متعددی از امام حسین(ع) در خصوص رابطه با همسر، خود، خدا، مباحث اجتماعی و همچنین دعای عرفه مغفول مانده است.

■ **کتاب «مقتل عاشورا» گنجینه‌ای برای مداحان و واعظان**

در ادامه این مراسم سعید طاووسی مسرور، مدرس و پژوهشگر تاریخ اسلام در بخش تجلیل از استاد پیشوایی اظهار کرد: کتاب مقتل عاشورا در زمان حیات استاد قدردانی و تجلیل شد. او متولد سال ۱۳۲۴ در مشکین‌شهر بود که برای تحصیل به قم آمد و از ده‌ها ۵۰ دست به قلم شد. استاد از پیشگامان تاریخ اسلام بود که در مجلات مبلغان، پیام حوزه و تاریخ اسلام فعال بود.

وی افزود: از آثار مهم استاد پیشوایی سیره پیشوایان است که بیش از دو دهه کتاب درسی حوزه است، همچنین می‌توان به تربیت نسل شاگردان در مؤسسه پژوهشی امام خمینی(ره) اشاره کرد، با همکاری این شاگردان مقتل جامع سیدالشهدا(ع) رقم خورد. مرحوم پیشوایی انگیزه خود از ورود به تاریخ اسلام را این نکته می‌دانست که آثار موجود به‌خصوص در حوزه مقتل کفایت نمی‌کند و دارای مشکلات بسیاری است، به همین خاطر مانند شیخ عباس قمی وارد کار ایجابی شد تا کتابی تولید کند که فاقد ایراد باشد. او کتاب سیره پیشوایان را در حوزه تاریخ اسلام و کتاب مقتل الجامع را برای واعظان، مداحان و مخاطبان حوزه عاشورا تألیف کرد.

طاووسی مسرور افزود: مرحوم استاد پیشوایی منحصر در کتاب، تدریس و مجله نبود، او از منتقدان هماهنگی‌های بی‌فایده بود که نفعی برای مردم نداشت. سال‌ها برای ارتباط با مخاطب در برنامه رادیو معارف شرکت می‌کرد و با دقت و ظرافت پاسخگوی سؤالات مردم بود. استاد همواره لبخند به لب داشت و همه را با روی باز می‌پذیرفت.

■ **از تلاش برای ایجاد رشته تخصصی امام رضاشناسی در ایران تا امام حسین‌شناسی در عراق**

در بخش دیگری از این مراسم عبدالحسین طالعی، نویسنده و پژوهشگر تاریخ اسلام در بخش تجلیل از دکتر حسین متقی، مؤسس کتابخانه امام حسین(ع) اظهار کرد: در کار ایشان چند نکته مهم است؛ نخست آنکه ده‌ها سال است فعالیت ضبط و ثبت اسناد مرتبط با امام حسین(ع) را در دستورکار دارد و از تمام محل‌ها استفاده کرده تا بتواند این اسناد را جمع‌آوری کند که امروز تبدیل به کتابخانه‌ای تخصصی با عنوان سیدالشهدا(ع) در قم شده؛ بعدها نیز سایت تخصصی این حوزه راتشکیل داد که البته به دلیل مشکلات مالی راکد مانده و فعالیت خود را به حوزه فضای مجازی منتقل کرده است.

وی با اشاره به اینکه فعالیت‌های دکتر متقی چندرساله‌ای است، تصریح کرد: پیگیری‌های فراوان و تلاش‌های جدی و خستگی‌ناپذیر او که در برابر هر سختی راه را دامه می‌دهد، این موفقیت را رقم زده است. او سفرهای متعددی به کشورهای مصر، ترکیه و بوسنی به صورت هدف‌دار رفته و در کنار تمام کارهای خود در این کشورها نگاه جدی به میراث فکری اهل بیت(ع) به خصوص امام حسین(ع) داشته است.

طالعی با بیان اینکه ایشان از هزاران کتاب، نسخه دیجیتال تهیه کرده و در اختیار همگان قرار می‌دهد، گفت: او کارهای خود را مقدمه‌ای برای پژوهشکده تخصصی اهل بیت(ع) می‌داند و بارها با مسئولان عتبه حسینی و آستان قدس رضوی جلساتی تشکیل داده تا در ایران رشته تخصصی امام رضاشناسی و در عراق رشته تخصصی امام حسین‌شناسی ایجاد شود. این نویسنده و پژوهشگر تاریخ اسلام در پایان با اشاره به اینکه دکتر متقی دو مجله صحیفه اهل بیت(ع) و بساتین را راه‌اندازی کرد که البته به دلیل مسائل مالی متوقف شده، افزود: او با امکانات زیر صفر کارهای خود را پیش برده است. کار او در حوزه کتاب‌شناسی، آینده‌نگرانه بوده و پیش‌بینی و تخمین او این است که هنوز ۱۵۰ هزار کتاب خطی در خصوص اهل بیت(ع) موجود است که چاپ نشده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر رفیعی در گفت‌وگو با قدس از اهمیت مهدویت می‌گوید

زندگی با حس حضور امام عصر(عج)

امام زمان(عج) در عصر غیبت از احوال ما اطلاع دارد و همان‌گونه که امام رضا(ع) در ایران در تشییع جنازه فردی شرکت کردند و چون از ایشان پرسیدند مگر وی را می‌شناسید، پاسخ دادند: ما شیعیان را در همه دنیا می‌شناسیم؛ امروز هم امام مهدی(عج) با ما آشنا هستند و از ما شناخت دارند.

گفت‌وگو: مصطفی شفیعی

آمنه مستقیمی:

«منتظران باید با احساس حضور امام زمان(عج) زندگی کنند. اگرچه یوسف(ع) از پیش پدر گم شد اما حضرت یعقوب(ع) هیچ‌گاه احساس عدم حضور او را نمی‌کرد و همیشه می‌گفت: بوی یوسف را استشمام می‌کنم. مثل اینکه نیروی جاذبه در همه جا هست ولو آنکه ما آن را نمی‌بینیم؛ احساس حضور هم یعنی امام معصوم(ع) چه حاضر و غایب باشند، چه حی و چه میت، ما را می‌بینند و ناظر اعمال ما هستند»؛ این جملات بخشی از سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر ناصر رفیعی، خطیب و کارشناس مذهبی است که به مناسبت ضربه ربیع الاول، سالروز آغاز امامت حضرت ولی عصر(عج) با قدس درمیان گذاشته و مشروح آن در ادامه تقدیم حضورتان می‌شود.

■ **اهمیت پرداخت به مباحث مهدوی در مناسبت‌هایی همچون ۹ ربیع الاول چیست؟ اساساً چرا باید ابعاد مسئله مهدویت در عصر غیبت و جامعه منتظر بیان شود؟**

کمتر موضوعی در اسلام و ادیان به اندازه مهدویت مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته، چنان که کتاب‌های بسیاری پیش از ولادت امام عصر(عج) درباره ایشان توسط کسانی همچون فضل بن شاذان و مهزیار نوشته شده و سید حمیری، دعبل خزاعی و کمیت اسدی شاعرانی هستند که سال‌ها پیش از ولادت امام مهدی(عج) درباره مهدویت و امام عصر(عج) شعر سروده‌اند. در حالی که هیچ موضوعی در تاریخ چنین جایگاه و پرداختی نداشته است. گاهی درباره فایده انتظار می‌پرسند و شبهه می‌کنند نسل‌های بسیاری آمده و رفته‌اند و امام زمان(عج) را درک نکرده‌اند، پس این انتظار برای امامی که نمی‌دانیم کی می‌آیند از چه باب است؟

■ **پاسخ این پرسش چیست؟ این انتظار از چه باب است و ارتباط و تعامل و نوع رسیدگی امام عصر(عج) به شیعیان در عصر غیبت چگونه است که انتظار برای ظهور ایشان را مهم و حیاتی کرده است؟**

امام زمان(عج) در عصر غیبت از احوال ما اطلاع دارند همان‌گونه که امام رضا(ع) در ایران در تشییع جنازه فردی شرکت کردند و چون از ایشان پرسیدند مگر وی را می‌شناسید، پاسخ دادند: ما شیعیان را در همه دنیا می‌شناسیم؛ امروز هم امام مهدی(عج) با ما آشنا هستند و از ما شناخت دارند.

از این رو، ما انتظار یک مسئله رؤیایی را نمی‌کشیم. ما منتظر حضور نیستیم، ما منتظر ظهور هستیم. دومین نقش امام زمان(عج) در جامعه، توجه و رسیدگی به امور شیعیان است؛ بسیاری از اوقات که کار ما گره می‌خورد با یک توسل، یک زیارت آل یاسین، یک نماز، حضرت(عج) از ما مشکل گشایی می‌کنند. ایشان فرمودند: ما شما را یادمان نمی‌رود و فراموشتان نمی‌کنیم. اگر ما به درد شیعه نمی‌رسیدیم دشمن آن‌ها را درو می‌کرد.

رسیدگی به پرونده اعمال ما در اوقات مختلف به‌ویژه شب‌های قدر که ملائکه به محضر امام زمان(عج) نازل می‌شوند از دیگر وجوه رسیدگی ایشان به ماست. از این رو، انتظار برای امام زمان(عج) شفاف و همراه با ساحل است نه انتظار تاریک و جامد و بازدارنده، این انتظار پویا و فعال است نه بازدارنده. منتظر، عقیده و عمل و روشش را با امام زمان(عج) هماهنگ می‌کند. امام(عج)، حی و حاضر هستند و به توسلات ما پاسخ می‌دهند با این تفاوت که ما از جای ایشان اطلاعی نداریم.

در مهدویت سراغ مسائل حاشیه‌ای نرویم مثل اینکه همسر و فرزند امام زمان(عج) چه کسانی هستند یا علائم ظهور چند تاست و امام(عج) در چه سالی ظهور می‌کنند؟... بعضاً کتاب‌ها و مقاله‌های سخیفی در بازار می‌بینیم که هر حادثه‌ای را به ظهور می‌چسبانند در حالی که از ما نخواسته‌اند علائم ظهور را بیان کنیم، علائم ظهور بحثی واقعاً پیچیده و حقیقت آن مخفی است مثل اینکه نمی‌دانیم سفیانی کیست.

■ **آیا غیبت امام زمان(عج) به معنای امکان نداشتن انس و الفت با حضرت ولی عصر(عج) است یا این غیبت معنایی دیگر دارد و نباید مانعی میان ما و اماممان باشد؟**

منتظران باید با احساس حضور امام زمان(عج) زندگی کنند. اگرچه یوسف(ع) از پیش پدر گم شد اما حضرت یعقوب(ع) هیچ‌گاه احساس عدم حضور نمی‌کرد و همیشه می‌گفت: بوی یوسف را استشمام می‌کنم.

مثل اینکه نیروی جاذبه در همه جا هست هرچند ما آن را نمی‌بینیم؛ احساس حضور هم یعنی امام(ع) چه حاضر و غایب باشند، چه حی و چه میت، ما را می‌بینند و ناظر اعمال ما هستند؛ مگر وقتی امام صادق(ع) در مدینه بودند همه ایشان را می‌دیدند؟ افرادی بودند که در زمان امام صادق(ع) تا پایان عمرشان ایشان را ندیدند چون در قدیم امکان سفر از خراسان و دیگر سرزمین‌ها به مدینه به آسانی مقدور نبود، یا امام عسکری(ع) در تبعید بودند و مردم اجازه ارتباط با ایشان را نداشتند و نمی‌توانستند به حضرت حضور پابرند اما آن کسی که در خراسان بود می‌دانست امام(ع) ناظر بر اعمالش است. امروز هم وضعیت درباره امام زمان(عج) همین گونه است ایشان حضور دارند هرچند ما حضرت(عج) را نمی‌شناسیم و نمی‌دانیم کجا سکونت دارند.

آن‌ها که برای ترک گناه راهکار می‌خواهند اگر احساس حضور امام(عج) را در زندگی خود پررنگ کنند بسیاری از گناهانشان از بین می‌رود به ویژه اینکه قرآن می‌فرماید: هر کاری می‌کنید، خدا، پیامبر(ص) و ائمه(ع) مشاهده می‌کنند.

■ **با این اوصاف سیره امام زمان(عج) در عصر غیبت به‌ویژه از منظر ارتباط با امت و ایفای نقش امامت و هدایت گری چگونه است و چطور انجام می‌شود؟**

امام زمان(عج) به قدری از احوال ما باخبر هستند که حتی نسبت به جلسات و همایش‌ها و کتب و مقالات ما نیز دقت نظر و اهتمام دارند. شیخ صدوق(ره) که در شهری مدفون است، کتابی به نام «کمال الدین» دارد؛ او که در عصر غیبت کبری زندگی کرده در مقدمه این کتاب آورده: شبی در عالم رؤیا، خواب دیدم در مکه هستم و برای طواف وارد مسجدالحرام شدم. در دور هفتم طواف وجود مقدس امام زمان(عج) را دیدم. جلو رفتم و سلام کردم، حضرت(ع) فرمودند: فلانی جز درباره ما کتاب نمی‌نویسی؟ عرض کردم: من کتاب‌های بسیاری نوشته‌ام. امام عصر(عج) فرمودند: کتابی درباره غیبت بنویس! بنویس که غیبت مخصوص من نیست بلکه پیش از من حضرت ادریس(ع) و نیز حضرت عیسی(ع) غایب شده‌اند.

این نشان می‌دهد امام زمان(عج) حتی به موضوعات پژوهش‌های ما حساس هستند. یا آنکه علی بن محمد از نواب خاص امام زمان(عج) می‌گوید: حضرت(ع) به من مرقوم کردند ۶ روز دیگر از دنیا می‌روی وقتی چنین شد، غیبت کبری آغاز می‌شود و پس از تو، من دیگر نایب خاص نداریم. حضرت حجت(عج) اینچنین نسبت به وقایع عالم آگاهی و اطلاع دارند. با وجود این بی‌نیازم در زندان، امام زمان‌های قلابی و مدعیان دروغین بسیاری هستند.

■ **در روایات بر دعا برای امام زمان(عج) به‌ویژه فرج آن حضرت توصیه و سفارش بسیار شده است فلسفه این سفارش‌ها چیست؟**

دعا برای امام زمان(عج) به معنای نیاز ایشان نیست بلکه ابراز محبت ماست.

دعا برای امام زمان(عج) راه وصل شدن به ایشان است؛ از این طریق دعای ایشان هم شامل حال ما می‌شود. فردی به نام عبدالرحمن از اهالی اصفهان و سنی مذهب می‌گوید: از نظر مالی گرفتار شدم و به سامرا رفتم تا به متوکل گلایه و درخواست کمک کنم. چون رسیدم گفتند امروز ملاقات نیست چون ابن الرضا(ع) (امام هادی(ع)) توسط متوکل احضار شده است. گوشه‌ای ایستادم و دیدم آقازاده‌ای جوان (۲۳- ۲۲ ساله) همچون ماه می‌درخشد و سوار بر مرکب می‌رود.

با خود گفتم نکند متوکل ایشان را بکشد یا زندانی کند، در همان حال در دل گفتم: خدایا، این آقا را حفظ کن... همین که حضرت(ع) به من رسیدند، فرمودند: عبدالرحمن دعای تو به اجابت رسید، ما هم سه دعا در حق تو می‌کنیم: نخست مال زیاد، دوم عمر طولانی و سوم اولاد صالح؛ به شهرت بازگرد.

او به اصفهان بازگشت؛ خدا به وی مال فراوان و ۱۰ اولاد پسر عطا کرد و سال‌های طولانی هم در قید حیات بود.

از این رو، وقتی دعای فرج و دعای سلامتی امام زمان(عج) را می‌خوانیم و می‌گوییم: «اللّهُمَّ کُنْ لِوَلِیِّکَ الْحُجَّةِ بنِ الْحَسَنِ...» حتماً امام زمان(عج) هم از خدا می‌خواهد ما را یاری کند.

■ **از اعمال روز ۹ ربیع الاول تجدید عهد و بیعت با امام زمان(عج) و اعلام آمادگی برای یاری حضرت(عج) است؛ این تجدید عهد و یاری چگونه ممکن می‌شود؟**

یکی از وظایف مهم ما یاری امام معصوم است. در فرازی از دعای ندبه می‌خوانیم: «وَانْصُرْ مَنْ نَصَرَه» یعنی خدایا کسی که علی(ع) را یاری می‌کند، یاری کن.

امروز هم باید امام زمان(عج) را یاری کنیم، نصرت و یاری امام(ع) به سه شکل است؛ همان اشکالی که امام صادق(ع) درباره هُشام‌بن حکم فرمودند: هُشام ما را سه جور یاری می‌کند با قلبش (یعنی محبت اهل بیت(ع) را در دل دارد)، با زبانش و با دستش (می‌تواند بنویسد، جهاد کند و...).

یاری امام زمان(عج) هم امروز باید به این سه شکل باشد به قلب، زبان و عمل؛ چنان که امام رضا(ع) وقتی دعبل خزاعی شعری درباره اهل بیت(ع) خواند، فرمودند: او ما را یاری کرد. هر کسی در زندگی بگردد و ببیند در چه محوری می‌تواند امام زمان(عج) را یاری کند و کوتاهی نکند، با پول و کمک به دیگران، با قلم و نوشتن و هر طریق دیگر برای این کمک اقدام کند.

■ **برای آنکه در زمره مهدی‌باوران و مهدی‌یاوران قرار بگیریم باید آراسته به چه اوصاف و ویژگی‌هایی شویم؟ یاران امام(عج) چه اوصافی دارند؟**

مردمی که در دوران غیبت زندگی می‌کنند اگر دو ویژگی داشته باشند از مردم دوران دیگر ائمه(ع) برتر هستند، چنان که رسول خدا(ص) به اصحاب فرمودند: برادران من کجا هستند؟ عرض کردند ما هستیم. حضرت(ص) فرمودند: نه، شما اصحاب من هستید؛ کسانی که پس از من می‌آیند و معصوم را نمی‌بینند و ایمانشان از خطوط روی کاغذ است (مراجعه و استناد به منابع) این‌ها برادران من هستند.

این یعنی فرق است بین کسی که امام صادق(ع) را دیده و از ایشان حدیث شنیده با منتظران عصر غیبت که فقط از طریق منابع و کتب با اسلام و تشیع آشنا شده و در ایمان خود استوار هستند. برای همین است برخی روایات، ثواب عبادات دوران غیبت را بالاتر از ثواب عبادات عصر ظهور ائمه(ع) پیشین می‌دانند؛ این، اهمیت انتظار در عصر غیبت را نشان می‌دهد البته شرط آن دانستن فرهنگ انتظار است.

آیه ۵۴ سوره مبارکه مائده فرهنگ انتظار را به خوبی تصویر می‌کند: «...خدا قومی را که بسیار دوست دارد و آن‌ها نیز خدا را دوست دارند و نسبت به مؤمنان سرافکنده و فروتن و به کافران سرافراز و مقتدرند (به نصرت اسلام) برانگیزد که در راه خدا جهاد کنند و (در راه دین) از نکوهش و ملامت احدی باک نداارند...»؛ در روایات، این آیه به ویژگی یاران حضرت حجت(عج) تأویل شده و به پنج خصیصه آن‌ها اشاره دارد، نخست آنکه مهدی‌باوران خدا را دوست دارند و خدا هم آن‌ها را دوست دارد؛ یعنی اگر می‌خواهید یاور امام زمان(عج) باشید خدادوست باشید، پیروان امام زمان(عج) باید ارتباطشان با خدا قوی باشد، به خمس و نماز و عبادت اهمیت بدهند.

فرهنگ انتظار همین ۳۸ «اَینَ» دعای ندبه است؛ در یکی از آن‌ها می‌خوانیم: «أَیْنَ مُجَرِّئُ الْأَوْلِیاءِ وَمُذِلُّ الْأَعْداءِ» یعنی امام زمان(عج) می‌آیند دوستان خدا را عزیز و دشمنان ایشان را ذلیل کنند؛ پس منتظران ایشان هم باید این رویکرد را داشته باشند.

دومین ویژگی یاران امام زمان(عج) تواضع و پرهیز از تکبر و منیت است؛ سوم در مقابل دشمن محکم و استوار هستند و خود را نمی‌بازند؛ چهارم یاران امام زمان(عج) همواره در حال جهاد در راه خدا هستند و در نهایت آنکه از سرزنش نمی‌ترسند. اگر به این اوصاف آراسته شویم فرهنگ انتظار را در عمل پیاده کرده‌ایم.

دیدگاه

عضو هیئت علمی جامعه‌المصطفی(ص) العالمیه مطرح کرد

امام حسن عسکری(ع) بنیان‌گذار نظام مرجعیت دینی

یکی از محورهای فعالیت امام حسن عسکری(ع) فعالیت‌های علمی بود که باید از آن به جهاد علمی امام حسن عسکری(ع) یاد کنیم؛ چرا که ایشان با همه محدودیت‌های شدید حکومت عباسی، دست از کار علمی و تربیت شاگردان برنداشتند. در همان خفقان و فشار شدید، حضرت به سمت تربیت شاگردانی رفتند که هر کدام از آن‌ها سهم مؤثری در گسترش معارف دینی و پاسخگویی و تقابل با هجمه و شبهات دشمنان را عهده‌دار بودند. در این زمینه شیخ طوسی(ره) تعداد شاگردان ایشان را بیش از ۱۰۰ نفر از چهره‌های مشهور ذکر می‌کند. شخصیت‌هایی مثل احمد بن اسحاق اشعری قمی، ابوهاشم داود بن قاسم جعفری، عبدالله‌بن جعفر حمیری، ابوعمر عثمان بن سعید امری، علی بن جعفر صفار، محمد بن حسن صفار و... این‌ها شاگردان امام عسکری(ع) بودند. خبرگزاری شبستان در همین خصوص گفت‌وگویی با حجت‌الاسلام حسین شهامت دهسرخی، عضو هیئت علمی جامعه‌المصطفی(ص) العالمیه انجام داده که در ادامه گزیده‌ای از آن را می‌خوانید.

حضرت برای گسترش و توسعه دین اسلام در نقاط مختلف جهان اسلام وکلایی تعیین کرده بودند و از طریق همین وکلا شیعه را برای ورود به غیبت صغرای امام زمان(عج) آماده کردند تا در صورت وقوع این اتفاق، شیعیان با یک حادثه غیرقابل باور مواجه نشده و دچار تزلزل و مشکل نشوند. وکلا غیر از نواب بودند، نایبانی که امام عسکری(ع) برای نواب تعیین کرده بودند، نخبگانی از جامعه شیعه بودند که می‌بایست در عصر غیبت صغری نقش‌آفرینی (ارتباط بین امت و امام) می‌کردند، بنابراین در عصر غیبت، این نواب به ایفای نقش می‌پرداختند که زمینه همه این‌ها توسط امام عسکری(ع) فراهم شد.

حضرت از پدر بزرگوارشان نقل کردند: مردم بدانید زمین هرگز تا روز قیامت از حجت خدا خالی نخواهد شد و هر کس بمیرد ولی امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلیت از دنیا رفته است و همچنین فرمودند: پسر من که همنام پیامبر(ص) است امام و حجت خدا بر زمین است؛ در واقع اگر امامان دیگر این مسئله را کلی می‌فرمودند امام حسن عسکری(ع) به صورت خاص عنوان می‌نمودند.

همچنین یکی از اقدامات مهم حضرت آماده کردن مردم برای رجوع به علما در عصر غیبت بود، بنابراین مردم باید در عصر غیبت به فقیهی که آگاه به جامعه باشد، حلال و حرام خدا را خوب بداند، مطیع امر خدا و اهل بیت(ع) باشد و بر هوای نفس خود غلبه کند مراجعه داشتند. مرجعیت امروز به برکت ارجاعات امام حسن عسکری(ع) است. اهمیت مرجعیت از اینجا پیداست که از میان ۵۰۰ مجتهدی که درس می‌خوانند، فقط یک نفر برای اجتهاد انتخاب می‌شوند، این طور نیست که مانند مذاهب دیگر امت اسلامی فردی پنج یا ۱۰ سال در یک زمینه‌ای مطالعه کند، سپس عنوان مرجع دینی بگیرد، بنابراین باید به اساس نظام مرجعیت دینی توسط امام حسن عسکری(ع) و اجداد بزرگوارشان طرح‌ریزی شده است.

معرفت کتاب

به همت انتشارات کتاب جمکران منتشر شد

«سفیر دوازدهم» رمانی درباره شرایط آغاز امامت حضرت حجت(عج)

رمان نوجوان «سفیر دوازدهم» نوشته زینب امامی نیا همزمان با شهادت امام حسن عسکری(ع) و آغاز امامت حضرت حجت(عج) چاپ شد.

به گزارش خبرگزاری فارس، همزمان با شهادت امام حسن عسکری(ع) و آغاز امامت حضرت حجت(عج) رمان نوجوان «سفیر دوازدهم» نوشته «زینب امامی نیا» توسط انتشارات کتاب جمکران منتشر و روانه بازار نشر شد.

سازمان وکالت، شبکه ارتباطی شیعیان خاص با امام معصوم(ع) بوده که از زمان امام صادق(ع) شکل گرفته تا پایان غیبت صغری ادامه داشته است. این سازمان به دلیل خفقان و سرکوب شدید خلفای بنی‌عباس علیه شیعیان و علویان، فعالیت پنهانی داشته و در پیشبرد اهداف ائمه و حفظ و حراست عقاید شیعه نقش بسزایی ایفا کرده است.

زینب امامی‌نیا با پرداختن به سازمان وکالت و با محوریت نوجوانی به نام رضاداد، به اتفاقات و حوادث سال‌های آخر امامت امام حسن عسکری(ع) می‌پردازد.

رضاداد پسر نوجوانی است که برای رساندن وجوهات و امانات مردم به امام حسن عسکری(ع) و نیز در پی یافتن خبری از پدر گمشده‌اش که از وکلای امام بوده، راه سفر از قم به سامرا را پیش می‌گیرد. رضاداد و همراهانش وقتی به سامرا می‌رسند که امام حسن عسکری(ع) به شهادت رسیده و آنان سرگشته و حیران به دنبال جانشین امام و امام

خبر امروز

روشندلان در کتابخانه گویای رضوی

مدیر کتابخانه گویای رضوی از بهره‌مندی ۲۷۵ روشندل از خدمات متنوع و رایگان این کتابخانه خبر داد. علی وظیفه‌دان گفت: کتابخانه گویای رضوی منابع مطالعاتی مورد نظر نابینایان و کم‌بینایان عضو این کتابخانه را به صورت رایگان با همکاری شرکت پست به نقاط مختلف کشور ارسال کرده و با سایر مراکزی که به روشندلان خدمات می‌دهند نیز همکاری می‌کند.

این کتابخانه در حال حاضر بیش از ۱۳ هزار و ۳۰۰ عنوان کتاب صوتی، ۱۵ هزار منبع دیجیتالی و بیش از ۱۰۰هزار جلد کتاب چاپی در موضوعات کمک‌آموزشی، علمی، فرهنگی، تاریخی و... در اختیار اعضای این کتابخانه قرار می‌دهد.

وظیفه‌دان افزود: امکان عضویت در کتابخانه گویای رضوی به آسان‌ترین شکل برای نابینایان و کم‌بینایان فراهم شده و متقاضیان می‌توانند از طریق تماس تلفنی با کتابخانه گویای رضوی اطلاعات و نشانی خود را اعلام و عضو کتابخانه شوند تا به صورت رایگان از خدمات این مرکز فرهنگی بهره‌مند شوند. البته سایت اینترنتی کتابخانه گویای رضوی https://library.razavi.ir/gooya ویژه نابینایان و کم‌بینایان هم راهی دیگر برای عضویت در این کتابخانه است.

در حرم

بزرگداشت شهدای مسجد «قندوز»

همزمان با شب شهادت یازدهمین امام شیعیان حضرت امام حسن عسکری(ع) مراسم بزرگداشت هفتمین روز شهادت جمعی از شیعیان مظلوم افغانستان در انفجار تروریستی مسجد ولایت قندوز افغانستان در حرم مطهر رضوی برگزار شد.

آیت‌الله عباسعلی اختری؛ عضو مجلس خبرگان رهبری در این مراسم گفت: حادثه تروریستی مسجد قندوز افغانستان قلب همه مسلمانان سراسر جهان را جریحه‌دار کرد و موجب تأسف نه تنها مسلمانان و شیعیان بلکه همه آزادگان جهان شد. در ادامه این مراسم ذاکران اهل بیت(ع) به مرثیه‌سرایی و ذکر مصیبت پرداختند و دو تن از شاعران آیینی کشور افغانستان نیز اشعاری در سوگ شهدای این حادثه و شهادت امام حسن عسکری(ع) قرائت کردند.

ان حبنا لتساقط الذنوب کما تساقط الریح الورق

محبّت ما اهل بیت سبب ریزش گناهان است، چنان‌که باد، برگ درختان را می‌ریزد.

نگاهی به گذشته تاریخی یک وقف ماندگار

پیرزنی که خانه‌اش را به گوهرشاد خاتون نفروخت!

هما سعادتمند

یک عکس سیاه و سفید به یادگار مانده از اوایل قرن با میله‌های آهنی بلند در وسط صحن مسجد گوهرشاد، تنها نشان از قصه‌ای است که سال‌هاست روایت‌های متفاوتش آن قدر دهان به دهان چرخیده که به عنوان بخشی از تاریخ شفاهی شهر، گوشه کتاب‌های تاریخی ثبت شده است.

مسجد پیرزن که برخی آن را «بیوه‌زن» هم نوشته‌اند، حکایتی است باقیمانده از سده هشتم هجری؛ به روزگاری که گوهرشاد خاتون تصمیم می‌گیرد، مسجدی را دیوار به دیوار حریم حرم مطهر رضوی سقف و ستون بزند و یادمانی ماندگار از خودش در مشهد بر جای بگذارد.

سوای این عکس، یک نقشه قدیمی نیز که قدمت آن را ۱۳۴۲ قمری نوشته‌اند در مرکز اسناد آستان قدس رضوی وجود دارد که موقعیت مسجد پیرزن با همین نام روی آن به صورت واضح و کامل ترسیم شده است. سطرهای پیش رو نقبی است بر تاریخ این مسجد که جز یک تاریخ شفاهی، اسناد چندانی درباره چگونگی پا گرفتن بنای آن وجود ندارد.

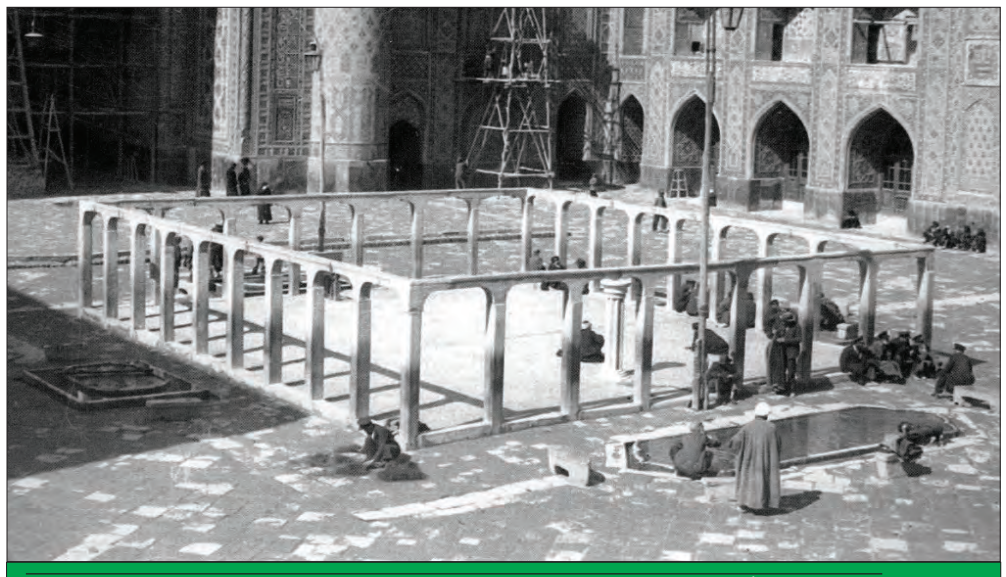

گزیده

روایت متفاوت دیگری نیز درباره مسجد پیرزن وجود دارد که از اشعار نقش خورده بر کتیبه «زال بیک» در حرم ریشه گرفته است. در این روایت، راویان معتقدند بخشی از مسجد گوهرشاد در زلزله مشهد به سال ۱۰۸۴ هجری قمری تخریب شده و بعدها به دست «زال بیک» نامی تعمیر می‌شود. او در صحن مسجد، ستون‌هایی سنگی می‌سازد و به همین دلیل به مرور این بخش با نام او شناخته می‌شود.

■ مسجد پیرزن کجاست؟

به گواه تاریخ شفاهی باقیمانده در مشهد، حوض فیروزه مسجد گوهرشاد با آب زمزم و نقش و نگار پرنیان مثالش، روزی خشت و گلی بوده که در بنجاقش، نام پیرزالی مهر خورده بوده است؛ کوخی میانه کاخی که گوهرشاد در رؤیاها ساخته بود و می‌خواست تار و پودی از حقیقت برایش ببافد و همین هم می‌شود.

«محمد احتشام کاویانیان» که در کتاب «شمس الشموس» تاریخ مختصری از بناهای حرم مطهر رضوی ارائه داده، بی‌آنکه اشاره‌ای به داستان ساخت مسجد پیرزن کند، توصیفی کوتاه از شمایل آن می‌دهد و می‌گوید: «پیشتر در وسط مسجد گوهرشاد، فضایی مربعی شکل و سکو مانند بود که دور خود درگاه‌هایی با میله و سرانداز سنگی طویل داشت. با حصیر مفروش که به مسجد پیرزن مشهور بود تا اینکه متولی مسجد گوهرشاد تصمیم گرفت در محل مسجد پیرزن حوض آب بسازد».

البته توصیفی که او ارائه می‌دهد، تصویر مسجد پیرزن پس از بازسازی آن به سال ۱۰۸۸ قمری است و از نمای مسجد در دوره تیموری هیچ شرح مکتوبی وجود ندارد.

■ حکایت تاریخی اول

اما اینکه چگونه مسجدی محقر و خشتی در دل مسجد جامعی با عظمت گوهرشاد قرار گرفته، داستانی است که «حسین انصاریان» آن را در کتاب «عرفان اسلامی» این طور روایت می‌کند: «مرقد مطهر حضرت ثامن‌الائمه(ع) نیازمند مسجدی آبرومند جهت عبادت زائران و طاعت مطیعان و تدریس مدرسان بود. قرعه این فال الهی به نام گوهرشاد خانم همسر شاهرخ میرزا تیموری افتاد. او تمام خانه‌ها و زمین‌های اطراف را برای ساختن مسجد خرید. تنها یک پیرزن حاضر نشد محل مسکونی خود را بفروشد. این در حالی بود که منزل او وسط مسجد می‌افتاد. با این همه گوهرشاد خاتون از خرید آن منصرف شد، زیرا نمی‌خواست در ساخته شدن مسجد به احدی کمترین ظلمی شود. پس از ساخته شدن مسجد، پیرزن که شکوه گوهرشاد را می‌بیند، خانه خود را به عنوان محل عبادت وقف می‌کند. این عبادتگاه که به مسجد پیرزن معروف می‌شود تا سالیان دراز تجلی داشت».

«سِرپرسی مولزورث سایکس» هم که بین سال‌های ۱۹۰۵ تا ۱۹۱۳ میلادی، سرکنسول انگلیس در خراسان بوده در کتاب «تاریخ ایران» درباره مسجد پیرزن چنین شرح می‌دهد: «حکایت می‌کنند که بانوی سالخورده قطعه زمینی در آن حوالی (محدوده مسجد گوهرشاد) داشته که مورد نیاز گوهرشاد بوده ولی پیرزن به هیچ قیمتی حاضر به فروش آن نمی‌شود. می‌گویند او آن قدر اصرار و پافشاری می‌کند تا بالاخره مسجد را در اطراف و گرداگرد ملک او بنا می‌کنند و او خود بعدها مسجدی در آن به صورت جداگانه می‌سازد که مسجد پیرزن نام می‌گیرد و نگارنده آن را دیده‌ام و مانند وامبری (یک سیاح معروف انگلیسی که به آسیا سفر کرده است) معتقدم که مسجد گوهرشاد از مساجد سمرقند بسی زیباتر است».

■ مسجد کوچکی که جایگاه بزرگان بوده است

اما این مسجد کوچک، گویا پیش از تخریب و تبدیل آن به وضوخانه، محل آمد و شد بزرگان بسیاری بوده است و آن قدر اهمیت داشته که در آن علاوه بر نماز جماعت، محافل بیان و تفسیر حدیث برگزار می‌شده است. برای نمونه «احمد مهدوی دامغانی» در کتابچه شناخت‌نامه «مرحوم محدث قمی» که پس از برگزاری کنگره ایشان در سال ۱۳۸۹ خورشیدی در قم به چاپ رسیده، شرح روایتی ارائه داده که در بخشی از آن، از مسجد پیرزن یاد شده است: «پدرم نیز مانند همه اقران خود به مرحوم محدث قمی رضی‌الله عنه، فوق‌العاده اخلاص و احترام می‌ورزید و در زمانی که آن بزرگمرد جلیل‌القدر در مشهد اقامت داشت و به خواهش فضلای حوزه علمیه شهر، شب‌ها بعد از نماز مغرب و عشا در مسجد غیرمسقف معروف به مسجد پیرزن که در وسط مسجد گوهرشاد قرار داشت و با طارمی‌های آهنی و ستون‌های کوتاه سنگی محصور و از صحن مسجد مجزا بود و اکنون حوض بزرگ مسجد گوهرشاد و قسمتی از صحن بر جای آن واقع شده است، روایت احادیث و سنن را می‌فرمود و پدرم از حاضران همیشگی آن محفل منور مقدس بود».

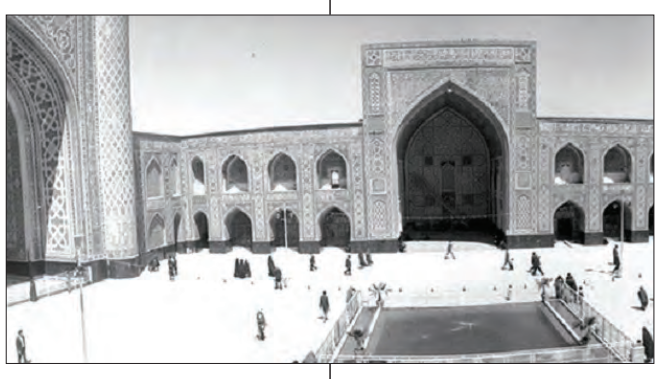

«غلامرضا جلالی» نیز در کتاب «مشاهیر مدفون در حرم رضوی» در ذکر یاد یکی از بزرگان می‌نویسد: «حاج شیخ رمضانعلی قوچانی از علمای زاهد و متقی بود و عوام و خواص به او توجه داشتند. او از شاگردان آخوند خراسانی است و در مسجد معروف به پیرزن که اکنون در محل مسجد گوهرشاد به شکل حوض بزرگی درآمده است، نماز می‌خواند».

■ حکایت تاریخی دوم

ناگفته نماند، روایت متفاوت دیگری نیز درباره مسجد پیرزن وجود دارد که از اشعار نقش خورده بر کتیبه «زال بیک» در حرم ریشه گرفته است. در این روایت، راویان معتقدند بخشی از مسجد گوهرشاد در زلزله مشهد به سال ۱۰۸۴هجری قمری تخریب شده و بعدها به دست «زال‌بیک» نامی تعمیر می‌شود. او در صحن مسجد، ستون‌هایی سنگی می‌سازد و به همین دلیل به مرور این بخش با نام او شناخته می‌شود. نامی که بعدها پسوند «زال» آن به «زن» کوتاه شده و تغییر می‌کند. در اشعار نقش خورده روی کتیبه زال‌بیک آمده است: بهر تعمیرش به نام زال بیک/ از مقیمان زمان آمد مثال/ داد اتمامش به اندک فرصتی/ به ز هر نقشی که می‌بندد خیال/ در تفکر بود معمارِ خرد/ از برای گفتنِ تاریخ سال/ ناگهان بر صفحه از کلک قضا/ شد رقم «تعمیر مسجد کرد زال» (عمل حقیر فقیر عاصی شجاع بناء اصفهانی.۱۰۸۸)

پس از این است که محدوده مسجد پیرزن به صورت صفه‌ای درمی‌آید که حدود ۲۰ سانتیمتر از صحن حیاط مسجد گوهرشاد بالاتر بوده است. در اطراف این صفه هم ستون‌های سنگی به هم پیوسته‌ای وجود داشته که فضای مسجد را از صحن جدا می‌کرده است.

استاد «عبدالحمید مولوی» که او را به عنوان پدر خراسان‌شناسی معاصر می‌شناسیم در این رابطه می‌نویسد: این محل با ابعاد ۹ در ۹ متر را در دفتر مسجد گوهرشاد به نام «چهارچوب» می‌نوشته‌اند و رسم بوده کف صفه را با حصیر فرش می‌کرده‌اند تا نمازگزاران بتوانند از آن استفاده کنند.

او همچنین می‌نویسد: «در اطراف صفه ستون‌های سنگی بود. برای اینکه تمام سنگ‌ها خدنگ و راست بایستد با قلاب‌های آهنی، سنگ‌ها را به یکدیگر بسته بودند و در وسط هر دهنه بین دو ستون، چنگکی بوده برای آویختن چراغ‌های روغنی و پدرم تعریف می‌کرد که این ستون‌ها پیش از این چوبی بوده‌اند».

عبدالحمید مولوی در ادامه داستان دیگری را نقل می‌کند که روایت تبدیل نرده‌های چوبی دور صفه به سنگی است. اتفاقی که یک آتش‌سوزی آن را رقم می‌زند: «شبی شعله یکی از چراغ‌ها به چهارچوب رسید و تمام آن را سوخت. در مشهد سیدی به نام «علی اکبر شماعی» بود که شمع از پیه گداخته و از موم تهیه می‌کرد. او خواهری داشت بلاعقب (بدون فرزند) و ثروتمند. این زن داوطلب شد که جای چوب از سنگ به خرج خود وضع چهارچوب را احیا کند و همین کار را هم انجام داد».

■ تبدیل مسجد به وضوخانه

این فضای صفه مانند اما در حوالی سال ۱۳۲۶خورشیدی تخریب و به وضوخانه تبدیل می‌شود. ماجرای این تغییر نیز از این قرار است که گویا بین سال‌های ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۰ خورشیدی حرم و مسجد گوهرشاد که از طریق لوله‌کشی قنات سناباد مشروب می‌شده‌اند با کمبود آب مواجه می‌شوند آنچنان که نمازگزاران به ناچار برای وضو گرفتن از آب چاهی که در صحن بوده استفاده می‌کرده‌اند. پنج سال بعد از این تاریخ، «حاج محمدباقر کلکته‌چی تبریزی» که یکی از تاجران بنام مشهد بوده، تصمیم می‌گیرد با هزینه شخصی، آب لوله‌کشی را به مسجد گوهرشاد بکشاند. او همچنین در محل مظهر قنات «سرده» در باغ اداره کل اوقاف خراسان، منبع آب جدیدی می‌سازد. این کار یک سال به درازا می‌کشد اما در نهایت پس از چهار کیلومتر لوله‌کشی، آب تصفیه شده در مسجد گوهرشاد جریان می‌یابد و درست در همین زمان است که مسجد پیرزن به حوض تبدیل و در اطراف آن شیرهایی نصب می‌شود.

شرحی که عبدالحمید مولوی بر این داستان می‌دهد اما طور دیگری است. او می‌گوید: «مرحوم حاج سیدمحسن طاهری فرزند حاج‌طاهر طاهری حسینی که اجدادش متولیان جامع گوهرشاد بودند، تصمیم می‌گیرد پایه‌ها و ستون‌های سنگی را حذف کند و به جای آن آبدان و آبگیری بسازد. کار آغاز می‌شود و گودبرداری‌ها صورت می‌گیرد و در خلال این عملیات یک حوض شکسته و متروکه بیرون می‌آید و معلوم می‌شود حوالی سال ۸۲۱ هجری قمری که گوهرشادآغا مسجد را می‌ساخته در این محل آبگیری برای وضوی نمازگزاران ساخته که گویا به دلیل یخبندان‌های زمستانی مشهد، حوض شکسته است. کار اینجا تمام نمی‌شود زیرا قدری که گود را عمیق می‌کنند، می‌بینند از زیر حوض در گذشته کاریزی عبور می‌کرده به همین سبب، روی کاریز آبگیری ساخته‌اند و به جای اینکه بالای کاریز را با شفته آهکی محکم کنند با چوب پوشانده بودند که آن چوب‌ها هم پوسیده‌اند. بنابراین بر بالای تمام پایه‌ها یک دال بزرگ بتنی می‌نهند تا در آتیه تغییر وضع ندهد و آبگیر کنونی را روی همان دال می‌سازند».

■ واکنش مشهدی‌ها به تخریب مسجد پیرزن

ساخت این حوض در ابتدا با واکنش مردم مشهد مواجه می‌شود زیرا آنان معتقد بودند که این مسجد وقفی بوده و نباید تخریب می‌شده است. «عزیزالله عطاردی» در شرح خاطراتش با اشاره به این موضوع، یاد می‌کند: «در وسط مسجد جامع گوهرشاد محلی بوده که مردم آن را مسجد پیرزن می‌گفتند و تا سال ۱۳۲۶ خورشیدی این محل وجود داشت و مردم در آنجا نماز می‌گزاردند، به یاد دارم همان روزگار، این محل را تبدیل به حوض کردند، سر و صدای زیادی بلند شد که چرا مسجد پیرزن را تبدیل به یک حوض آب کرده‌اند. این کار خلاف شرع و تصرف در وقف است و وضو گرفتن از این حوض اشکال شرعی دارد. متولی مسجد گوهرشاد که این کار را کرده بود، مورد اعتراض قرار گرفت و دست به دامن علما و مجتهدان مشهد شد و از آن‌ها در این مورد کمک خواست. مهندسان و معماران نزد علما رفتند و گفتند: اینجا مسجد نیست و سابقاً هم حوض بوده است زیرا ما هنگام پی کندن به حوض قدیم رسیدیم و علایم آن را مشاهده کردیم. چندین سال پیش معلوم نیست به چه علت حوض را پر کرده و آن را برای نماز آماده کرده‌اند. به دنبال این مطلب گروهی از علمای محترم مشهد آمدند و از حوض وضو گرفتند و به این شک و تردیدها پایان دادند. جماعتی هم به مرحوم آیت‌الله بروجردی رضوان‌الله علیه در قم مراجعه کردند و ایشان هم پیامی دادند که مقدسین نباید در موردی که یقین برای کسی حاصل نمی‌گردد ایجاد شک و تردید کنند و مؤمنان را به شبهه بیندازند. با این پیام ماجرا پایان گرفت و کم‌کم از خاطره‌ها محو شد».

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی:

وحدت مسلمانان، سرفصل رسیدن به تمدن اسلامی است

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی گفت: تمدن اسلامی می‌تواند با شاخصه‌های ایمان، علم و اخلاق یک زندگی والا را به بشریت هدیه دهد و نقطه رهایی از جهان‌بینی مادی و ظالمانه‌ای که از ارکان تمدن امروزی غرب به شمار می‌رود، باشد.

به گزارش آستان‌نیوز، دکتر عبدالحمید طالبی در همایش بین‌المللی «نقش عقلانیت و همگرایی مسلمانان در شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی» که روز گذشته در محل جامعه المصطفی نمایندگی استان گرگان برگزار شد به بررسی ابعاد مقوله تمدن نوین اسلامی در اندیشه اصیل اسلامی و تبیین اقدام‌های تاریخ‌ساز بزرگان دین و ظرفیت‌های فرهنگی - تمدنی بقاع متبرکه در تجدید تمدن اسلامی در قالبی نوین پرداخت.

طالبی منظور از بقاع متبرکه پس از بیت‌الله الحرام، حرم پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) را حرم امامزادگان، مشاهیر، علما، محدثان، عرفا و شخصیت‌های مشهور و اهل کرامت دانست که مدفن آنان به علت عملکرد و جایگاه اجتماعی در زمان حیات پربرکتشان در طول تاریخِ پس از اسلام، به محل اجتماع، توسل و زیارتگاه عموم مسلمانان تبدیل شده است.

وی ادامه داد: مفهوم همگرایی و وحدت بین مسلمین از سرفصل‌های مهم و کلیدی در نیل به تمدن اسلامی است که دارای ابعاد گسترده‌ای است. وحدت و اجتناب از دعوای سنی و شیعه و عرب و عجم و توجه علمای اهل سنت به همگرایی برخی از ابعاد مورد تأکید در کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی است. تمدن اسلامی می‌تواند با شاخصه‌های ایمان، علم، اخلاق و مجاهدت مداوم، اندیشه پیشرفته و اخلاق والا را به امت اسلامی و به همه بشریت هدیه دهد و نقطه رهایی از جهان‌بینی مادی و ظالمانه و اخلاقِ به لجن کشیده‌ای که ارکان تمدن امروزیِ غرب به شمار می‌روند، باشد.

طالبی در ادامه به هجرت امام رضا(ع) از مدینه تا مرو و عبور از مناطق سنی‌نشین و ایجاد الفت و حب اهل بیت(ع) اشاره کرد و گفت: ورود امام رضا(ع) به ایران و گذر ایشان از استان‌هایی که عمدتاً سنی‌مذهب بودند موجب شد آن‌ها با حقیقت علم و اخلاق اهل بیت(ع) مواجه شوند و به این ترتیب به سوی محبت ایشان جلب شوند. این مقام مسئول با اشاره به ارتباط و همگرایی امام رضا(ع) با علمای اهل سنت گفت: ایشان به وحدت مسلمانان بسیار توجه می‌دادند و حتی در ارتباط با عالمان و فقهای اهل تسنن هم احساس مسئولیت می‌کردند و زمانی که می‌بینند آن‌ها در برخی مسائل فقهی درمانده شدند، به پرسش‌هایشان پاسخ می‌دهند.

طالبی در این همایش با ارائه مقاله‌ای با عنوان «نقش بقاع متبرکه در ایجاد همگرایی بین مسلمانان و شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی» خاطرنشان کرد: بقاع متبرکه با دارا بودن مختصات و ویژگی‌هایی همچون مورد احترام بودن در میان عموم مسلمانان، اشتراک عموم مسلمانان در مناسکی با عنوان زیارت، گستردگی جغرافیایی در سراسر جهان اسلام، ظهور و بروز فرهنگ معنوی بقاع در طول تاریخ، ظرفیت فعال‌سازی بدنه‌های مردمی و... نهاد فرهنگی تأثیرگذاری را رقم زده که در طول سالیان متمادی در مسیر نیل به اهداف والای اسلامی تأثیر بسزایی در زمینه‌های اجتماعی و ایجاد الفت و همگرایی میان مسلمانان و همچنین در زمینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری ایفا کرده است.

حواشی

مفهوم همگرایی

مفهوم همگرایی و وحدت بین مسلمین از سرفصل‌های مهم و کلیدی در نیل به تمدن اسلامی است که دارای ابعاد گسترده‌ای است. وحدت و اجتناب از دعوای سنی و شیعه و عرب و عجم و توجه علمای اهل سنت به همگرایی برخی از ابعاد مورد تأکید در کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی است. تمدن اسلامی می‌تواند با شاخصه‌های ایمان، علم، اخلاق و مجاهدت مداوم، اندیشه پیشرفته و اخلاق والا را به امت اسلامی و به همه بشریت هدیه دهد و نقطه رهایی از جهان‌بینی مادی و ظالمانه و اخلاق به لجن کشیده‌ای که ارکان تمدن امروزی غرب به شمار می‌روند، باشد.